

Szerb Antal 110

„Visszatekintve lírai ifjúságomra, ami múlik, most már megállapíthatom, hogy a legszebb volt a Bibliothèque Nationale Párizsban. Nem mondom, az éjjeli őrség a cserkész táborban, az is szép volt, nem kevésbé az első ölekezés, az osztrák hegyek alatt, egészen kölyökül, általában nem panaszkodhatni Természetre és Szerelemre. De a legszebb mégiscsak a Bibliothèque Nationale volt, legkivált téli estén” – írja az idén száztizedik születésnapját ünneplő Szerb Antal egyik önéletrajzi szövegében, s biztos vagyok benne, hogy a paradicsomi könyvtárban, ahová került – hiszen miért épp könyvtár ne lenne a Mennysországbán? – még most is kitekint az ablakon a csendesen aláhulló hópelyhekre, miközben, mondjuk, Borgessel beszélget éppen az óízlandi eposzok szépségeiről.

Mint szinte mindenki előtt, akit ma ismerek és aki utóbb a könyveknek szentelte az életét, annak idején nekem is Szerb Antal tárta szélesre a világirodalom és a magyar irodalom kapuját – szabadulni pedig azóta sem tudok attól a nyüzsgő, andalító, felzaklató és megnyugtató végtelenségtől, amit a kapukon túl megismerhettem. De Szerb Antal nélkül nemcsak a magyar irodalmár lenne más, mint amilyen most, hanem az egyszerű, önmaga gazdagodásáért és szórakoztatásáért könyvbe mélyedő magyar olvasó is. Ő tanított meg minket arra, hogyan olvassuk Shakespeare-t és Vörösmartyt, Goethét és Arany Jánost, és hogyan ismerjük fel a rokon lelket még az időben-kultúrában tőlünk legtávolabb álló szerzőben is: a *Világirodalom története*, a *Magyar irodalomtörténet*, és nem utolsósorban az *Utas és holdvilág* máig épp olyan elengedhetetlen részei mindannyiunk háztartásának, mint az Aspirin vagy anyánk szakácskönyve, mert akár a fájdalmainkat akarjuk csillapítani, akár szellemi táplálékra éhezünk, mindkettőt könnyen megtaláljuk Szerb Antal könyveiben – s valószínű, hogy így lesz ez a következő százöt évben is.

Dunajcsik Mátyás